

Datum
2025-06-02

Finansdepartementet

Er referens
Fi2025/00457**IF Metalls yttrande över AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)**

IF Metall har getts möjlighet att lämna synpunkter på AI-kommissionens Färdplan för Sverige. Vi är tacksamma för möjligheten. I en generell mening menar vi att AI-kommissionen presenterat ett gediget arbete för fortsatta insatser inom området.

Vi uppskattar att kommissionen valt att anta en bred ansats kring temat för att framhålla ett horisontellt förhållningssätt – i färdplanen beskrivet som ett ekosystem – där AI:s möjligheter och utmaningar sätts i ett sammanhang av en bredd av politikområden, snarare än att se AI som en specifik teknik. Vi menar att färdplanens kostnadsbedömda förslag, utan att närmare från vår sida kommentera de enskilda förslagen, kan komma att utgöra en viktig utgångspunkt för överväganden om färdplanens förverkligande.

IF Metall önskar göra några korta framhållanden för att understryka implementeringens betydelse och upprätthållandet av ett horisontellt, ekosystems-, perspektiv på AI.

Vi noterar att AI-kommissionens färdplan kan uppfattas som något försiktig i beskrivningarna av AI:s roll för människors arbetstillvaro. Frågeställningens omfattning förklarar möjligen försiktigheten. Från IF Metalls sida vill vi framhålla att genomslaget av, AI specifikt och ny teknik generellt, i arbetslivet behöver beakta vikten av nära partssamverkan på tidiga stadium, också på arbetsplatsnivå, i syfte att främja hållbart arbetsliv för anställda avseende jämlik tillgång till god arbetsmiljö, berikande arbetsorganisation och chanser till kompetensutveckling. Knutet till detta återfinns också vikten av fungerande partsrelationer för att kunna hantera integritetsfrågor.

IF Metall uppskattar att färdplanen förhåller sig till AI:s genomslag inom industrin för att främja konkurrenskraft och på den grunden jobb och nationellt välstånd. Vi anser att Sverige har mycket att vinna på ökat nyttjande av AI och digital teknik inom industri. Det finns potential. Vi vill därför understryka betydelsen av både nya riktade satsningar inom tillämpad och samverkansinriktad forskning- och innovation, och förstärkning av befintliga, och gärna ytterligare resurstillförda, satsningar inom till exempel ramen för strategiska innovationssatsningar, bland annat Impact innovation. I linje med färdplanens förhållningssätt vill vi också betona vikten av riktade program via en aktiv näringspolitik för ökad tillämpning av AI, och digital teknik generellt, på arbetsplatser, inte minst för små- och medelstora företag. I sammanhanget kan till exempel Produktionslyftet och tidigare program, såsom robot- respektive digitaliseringslyft, tjäna som förebild.

IF Metall menar att färdplanen har ett föredömligt perspektiv på vikten av kunskaps- och kompetensformering för att förverkliga genomslaget av AI:s möjligheter. Insatser behövs både för spets- och breddkunskap. När det gäller utbildningsväsendets roll fokuserar färdplanen tydligt på universitets- och högskolans betydelse, vilket vi menar sker på ett korrekt och föredömligt sätt, bland annat för att främja kompetensförstärkningar för yrkesverksamma. Samtidigt vill vi mena att det finns behov av att främja insatser inom fler utbildningsnivåer – till exempel gymnasial utbildning, såväl yrkesprogram som högskoleförberedande, och utbildning inom yrkeshögskolan. Även här bör insatser för att kunna rikta kompetenshöjande insatser till yrkesverksamma beaktas. Vi noterar med uppskattning att folkbildningens funktion beaktas i avsnittet ”Ett kunskapslyft för alla”.

IF Metall noterar att färdplanen i avsnittet ”Räcker elen för AI?” för ett kvalificerat resonemang om sambandet datakraft och elförsörjning. Vi vill understryka vikten av att elförsörjning och ökade elbehov kan mötas i en sammanhållen nationell energipolitik, utan att det skapas motstridig konkurrens mellan datakraftens behov och industrins behov för att klara klimatomställningen.

Med vänlig hälsning

IF Metall

Stefan Sjöquist
Utredningschef